

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Харківської обласної державної адміністрації
Національна академія мистецтв України
Харківська організація Спілки дизайнерів України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Матеріали міжнародних науково-методичних конференцій

**ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ
ВИКЛАДАЧІВ З ВІЗУАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ:
СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА:
ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ**

9–12 жовтня 2017 року

«Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи» та «Актуальні питання мистецтвознавства: виклики XXI століття» // Збірник матеріалів Міжнародних науково-методичних конференцій професорсько-викладацького складу і молодих учених в рамках IX Міжнародного форуму «Дизайн-освіта 2017», м. Харків, 9-12 жовтня 2017 року / За загал. ред. Даниленка В.Я. — Харків: ХДАДМ, 2017. — 368 с.

У збірнику представлено матеріали Міжнародних науково-методичних конференцій професорсько-викладацького складу і молодих учених **«Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи»** та **«Актуальні питання мистецтвознавства: виклики XXI століття»**, які проходили в рамках IX Міжнародного форуму «Дизайн-освіта 2017» 9–12 жовтня 2017 року у Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Основні питання, що були запропоновані для обговорення учасниками конференції:

- 1) Проблеми підготовки кадрів в сфері мистецтва, художньої та художньо-проектної культури.
- 2) Художня освіта в контексті міждисциплінарної парадигми.
- 3) Нормативне забезпечення освітньо-наукової діяльності мистецьких вишів.
- 4) Науково-мистецька діяльність як основа підготовки кваліфікованих кадрів в умовах сучасного конкурентного середовища суспільства знань.
- 5) Проблеми підготовки кадрів вищої кваліфікації на третьому рівні вищої освіти (доктор філософії/кандидат наук, доктор наук) в мистецьких вишах відповідно нових положень МОН України
- 6) Міжнародне співробітництво в сфері мистецької освіти.

Збірник розрахований на пошукувачів вчених ступенів і звань, викладачів, науковців, студентів.

Матеріали конференції розміщено в електронному вигляді на сайті ХДАДМ:
www.ksada.org.

Редакційна колегія:

Даниленко В. Я.	головний редактор, академік Національної Академії мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор;
Гончар О. В.	доктор педагогічних наук, професор;
Соколюк Л. Д.	доктор мистецтвознавства, професор;
Бондаренко І. В.	кандидат архітектури, доцент;
Турчин В. В.	кандидат мистецтвознавства, доцент.

середовища є не лише проблемою кольорознавства, комп'ютерної графіки, комп'ютерного проектування, як навчальних чи прикладних дисциплін, але й актуальною науковою проблемою сучасної технічної естетики, яка посилює увагу до маловивчених аспектів сприйняття кольору.

Одним з напрямків сучасних наукових досліджень є вивчення засобів візуальної інформації як художньо-образних складових дизайн-діяльності та синтез видів художньо-проектної діяльності в контексті формування гармонійного предметно-просторового середовища. Колір, кольорні сполучення та комп'ютерні технології стають тут найголовнішими. Тому основними шляхами досліджень є встановлення відповідностей і відмінностей фундаментальних методологічних основ теоретичних положень кольорознавства стосовно поняття кольірної гармонії в його науковому і мистецтвознавчому аспектах та у сучасних прикладних комп'ютерних технологіях, призначених для створення візуального середовища

Кольорознавство в просторі сучасного мистецтва і дизайну сприяє формуванню особистості та відкриває широкі можливості для наукового і художньо-мистецького експериментування, допомагає не лише сформувати й систематизувати знання про основи світла й кольору, набути навичок у виконанні колористичних площинних композицій на базі отриманих відомостей про принципи й закономірності складання гармонійних сполучень кольору основних груп і типів, але й створити творчі колористичні композиції, засновані на психологічній дії кольору та асоціаціях, що викликаються ними.

Найбільш ефективними формами та методами роботи є практичні заняття. Відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця алгоритм вивчення дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків має забезпечити сучасний рівень підготовки художників мультимедіа-дизайну, промислового та графічного дизайну, інтер'єру та дизайну меблів, а також дизайну текстилю і одягу їх здатність творчо вирішувати завдання до дипломної роботи.

Таким чином, «кольорознавство» є вельми важливим чинником формування світогляду, художнього смаку, вишуканого стилю, гармонійної творчої особистості та високо професійного рівня підготовки фахівців усіх галузей сучасного мистецтва та дизайну.

Гупало Юлія Сергіївна

викладач кафедри дизайну, Комунальний ВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької області

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ» В УМОВАХ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

Сучасні багатогранні процеси розвитку державності України відповідно віддзеркалюються при формуванні тенденцій становлення візуального простору. Мистецтво завжди чутко відкликається на найбільш гострі проблеми соціуму, а питання самовизначення, ментальної самоідентифікації,

бажання культурного поєднання українців знаходять своє відображення в наукових розвідках дослідників, які могли б гідно представляти імідж держави на міжнародній арені. Визначення сутності національної складової графічного дизайну, як відображення вільного дизайн-мислення, потребує методологічного та фундаментального аналізу.

Зокрема, звернувшись до праць науковців в сфері дизайну, можемо сформулювати низку проблемних питань, що потребують вивчення та додаткового розгляду. В. Косів в своїй роботі вперше вводить до наукового обігу поняття «національна модель графічного дизайну» та відмічає, що в Україні на 2003 рік «відсутність унікальних комунікативних та формальних підходів не дозволяє говорити про сформовану національну модель» [5].

О. Гладун, Л. Триноженко звертають нашу увагу на дуполярність вектору розвитку візуальних комунікацій, рівноправність глобалізаційної та національної складових. Що спонукає до необхідності на новому рівні осмислити основоположні поняття культури, звести нові межі між власним середовищем існування і чужим універсумом [3, 6].

Н. Удріс пропонує базуватись не на раціональній (тип мислення та світосприйняття західного світу), а на традиційній для України чуттєвій трактовці реальності, розкриває потребу в розвитку інтуїтивно-образної сфери українських графічних дизайнерів. Такий принцип є лише одним із пунктів, що розкривають проєкт національної моделі графічного дизайну в Україні [8].

Сьогодні зростає кількість досліджень українських науковців, в яких предметом пошуку є формування етнічної культури в дизайні. В. Даниленко, Н. Сбітнева, А. Аптер відмічають, що в дизайн-середовищі відбуваються спроби формування української національної моделі з урахуванням культурних традицій [4, 7, 1].

С. Геренко, з точки зору сучасної ідентифікованої продукції відомих торгових марок, визначає суттєве збільшення якісної рекламної продукції з національними мотивами з 2014 року. Зростання конкуренції на ринку збуту спонукають на відтворення графічними способами не тільки якостей продукту, а й окреслення особливостей та автентичності бренду [2].

І. Цідило спрямовує нашу увагу на поєднання інноваційних технологічних дизайнерських рішень із традицією, що має відтворюватись на глибинному рівні. Мистецька складова дизайну не дозволяє технологічним лідерам тільки за рахунок технологій автоматично ставати лідерами художньої складової дизайну. Ці твердження мають стати вагомим орієнтиром при формуванні національної моделі українського графічного дизайну, оскільки вони багато в чому співпадають з головними настановами концепції етнічного національного характеру [10].

І. Фурман формулює поняття «національної моделі графічного дизайну» як більш широке, визначаючи, що використання національних елементів є недостатнім для формування національного стилю. Орієнтування в графічному дизайні на народну творчість, художні ремесла, традиційні сим-

воли, орнаментальні мотиви необхідні не тільки для ідентифікації української продукції, а й для підвищення національної свідомості та збереження культури українців [9].

Отже, у ході аналізу наукових досліджень було визначено сукупність чинників, які найбільш ґрунтовно формують поняття національної моделі українського графічного дизайну:

- поєднання сучасних (глобалізаційних) тенденцій з пошуком унікальних етнічних підходів в графічному дизайні;
- використання глибинних традиційних сутностей, емоційних художніх рішень завдяки розвитку інтуїтивно-образної сфери українських графічних дизайнерів;
- інноваційний внесок при застосуванні технологічних прийомів з урахуванням, переосмисленням традиційних методів художньо-проектних рішень;
- збереження чиннику художності при створенні творів графічного дизайну.

Спираючись на зазначені вище поняття, можна зробити висновок, що національна модель українського графічного дизайну – це художньо-проектна діяльність по створенню гармонійного та ефективного візуально-комунікативного середовища з урахуванням культурних традицій, етнічних мотивів, графічним відображенням складових ментальності українців.

Література

1. Аптер А. М. Стилістичні тенденції у графічному дизайні і рекламі. [Електронний ресурс] / Артур Михайлович Аптер // Сучасність, наука, час. Мистецтво – 2013 – Режим доступу: <http://int-konf.org/konf112013/573-apter-a-stilstichn-tendenciya-grafchnomu-dizayn-reklam.html>
2. Геренко С. С. Розвиток графічного дизайну і реклами в Україні 2009–2015 рр. [Електронний ресурс] / С. С. Геренко // Молодий вчений. – 2016. – № 5. – С. 592-595. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_149
3. Гладун О. Д. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України / Ольга Дмитрівна Гладун // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії – Київ: ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2007. – С. 45-49.
4. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : дис. докт. мистецтвознавства : 05.01.03 – Технічна естетика / Віктор Якович Даниленко – Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2006.
5. Косів В. М. Національні моделі і глобалізація графічного дизайну другої половини ХХ ст. : дис. канд. мистецтвознавства : 05.01.03 – Технічна естетика / Василь Михайлович Косів – Харків, 2003.
6. Триноженко Л. С. Національні мотиви сучасного графічного дизайну в Україні як засіб візуальної ідентифікації / Л. С. Триноженко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 674: Архітектура. – С. 188-191.
7. Сбітнева Н. Ф. Графічний дизайн України початку III тисячоліття: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Надія Федорівна Сбітнева // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2011. – № 6. – С. 52-55. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2011_6_16
8. Удріс Н. С. Національний графічний дизайн початку ХХІ століття (до проблеми становлення) / Наталія Сергіївна Удріс // Реклама і дизайн в умовах глобалізації

- вищої освіти та інформаційної інтеграції: зб. наук. праць / Ред. кол.: М. П. Ліфінцев (гол. ред.), Є. А. Антонович (упоряд. і відп. ред.), А. В. Чебикін та ін. – Київ: Інститут реклами, 2004. – Вип. 3. – С. 332-333.
9. Фурман І. А. Графічний дизайн у рекламі України / Ірина Андріївна Фурман // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28-29 жовтня 2016 року). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – Ч. 3. – С. 48-50.
10. Цідило І. І. Етно-дизайн у формуванні інформаційно-графічної культури майбутнього дизайнера / Ірина Цідило // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2013. – № 4. – С. 85-99.

Гурдина Владислава Васильевна

канд. искусствоведения, Харьковская государственная академия дизайна и искусств

ЭСТЕТИКА СТАРЕНИЯ КАК ОДИН ИЗ ГЛАВНЫХ ТРЕНДОВ В ДИЗАЙНЕ ОДЕЖДЫ

В моде всегда всем глобальным течениям появляется противовес. Так, наравне с fast fashion («быстрая мода» — обновление ассортимента бренда несколько раз в сезон), существует slow fashion («медленная мода» — альтернатива массовому производству одежды и сезонным трендам). Параллельно глобализации и нанотехнологиям, очень высоко ценится ручная работа и локальный колорит, наследие определенного региона. Поэтому на тенденцию «вечной молодости», внушению того, что мода неразрывно связано с молодостью, тоже не мог не появиться ответ. Эстетика старения. Современные дизайнеры, стилисты, фотографы, блогеры разрушают миф о «некрасивых» пожилых людях, которые обязаны прибегать к пластической хирургии и выглядеть намного моложе паспортного возраста. Модная индустрия сегодня рассматривает преклонный возраст, как повод выйти за рамки и нарушить устои (рис. 1). Создаются бренды одежды для женщин после пятидесяти. Как, например, лондонский дизайнер Фани Карст и бренд Old Ladies' Rebellion (рис. 2). Дизайнеры и стилисты доказывают, что выглядеть красиво, стильно, модно можно в любом возраст-

Рис. 1

Головчанська Є.О. Розробка експертних систем в дизайні одягу на прикладі блузок жіночих	156
Горбатенко Л.П. «Кольорознавство» як базова навчальна дисципліна для всіх напрямків дизайну та графіки	158
Гупало Ю.С. Аналіз поняття «національна модель графічного дизайну» в умовах сучасного розвитку державності України	159
Гурдина В.В. Естетика старення как один из главных трендов в дизайне одежды	162
Єршомка Д.В. Паблік-арт як сучасна візуальна практика взаємодії між мистецтвом і суспільством	165
Єременко І.І. Візуальні практики і дизайн одягу	166
Залевська О.Ю. Український плакат: до питань розвитку візуально-пластичної мови українського плакату (20-ті-70-ті рр.)	168
Іваненко Т.О. Графічний дизайн як засіб розвитку комунікативної діяльності	171
Ісмайлова М.С. Візуально-образна мова типографіки в дизайні поліграфічної рекламної продукції.	173
Каменецька Ю.В. Елементи міфології в екслібрисах Руслана Виговського	174
Кіс-Федорук О. Павло Ковжун і мистецький процес в Галичині (1920-і – 1930-і рр.)	176
Кісіль М.В. Розвиток фактурного формоутворення в сучасному дизайні одягу	179
Клімова Л.М. Формування навичок швидкого орієнтування у засобах створення зображень в комп'ютерних програмах графічного пакету.	180
Кобейси Хишам. Ливанский жилой интерьер в III тысячелетии	182
Комина М.М. , Дейнеко Ж.В., Бокарева Ю.С. Сходство и плагиат в графическом дизайне	184
Корнєв А.Ю. Мистецьке об'єднання «Деграж»	187
Корниец Н., Бокарева Ю.С. Художественная графика как основная составляющая современной печатной рекламы	189
Косів В.М. Трикутник як національний символ у графічному дизайні УРСР та діаспори 1945—1989 рр. Контексти семантичних перетворень	191
Котляр Є.О. Мала батьківщина на Святій землі: наукова спадщина Данили Щербаківського в новій синагозі тальненських хасидів в Єрусалимі (до 140-річчя до дня народження вченого).	193
Кохан Н.М. Контекстный и мифопоэтический принципы ленд-арта как основа реализации художественно-коммуникативных функций в ландшафтном дизайне	194
Кривуц С. В., Лещенко Т.І. Інноваційний підхід формування дизайну предметно-просторового середовища в творчості японського дизайнера Токуджина Йошіюка	199
Крижанівський О.А. Італійський акцент в історії культури України першої половини XVI ст.	202
Кротова Т.Ф. Архетипи класичного костюма	205
Кулешов Р.Н. Новые медиа: постсимволическая форма коммуникации	207
Лазарєва Т.П. Розвиток емальєрства на Запоріжжі	209
Лі Хань. Історичний китайський костюм в сучасному кінематографі Китаю: культурні змісти та функціональність використання	211
Мазніченко О.В., Кугай Т.А., Осадча А.М. Характерні риси трьох шкіл дизайну України: Київської, Харківської, Львівської	213
Малик Т.В. Обзор современных тенденций развития текстиля для интерьера.	217
Мархайчук Н.В., Усенко Н.О. Молоді художники Харкова в проєктах PinchukArtCentre	219
Matveyeva Ju. Transferring the names of symbols of heaven into the terminology of the liturgical textiles.	225
Мельничук Л.Ю. Пам'яткоохоронна діяльність мистецтвознавців Слобожанщини.	226
Метельницька Д.Г. Ліричні краєвиди А. Петрицького в контексті вітчизняного пейзажного живопису (1920-1930-ті роки)	229
Микула В.О., Якимчук О.В. Декоративна комбінаторика в костюмі бідермаєра як засіб вираження жіночності в образах Вікторіанської епохи	231

Соколюк О.В. Харківські авангардисти кінця 1910-х – 1920-х рр. в еміграції	313
Сосницький Ю.О. Інноваційні принципи та прийоми організації об'єктів реклами площі конституції у м.Харків	316
Сталінська Г.Д. Меблі як інструмент створення образу вінтажного інтер'єра	317
Станичнов О.О. Особливості образу янгола в творчості Я. Мальчевського	320
Стеценко К.М. Розвиток креативності майбутніх дизайнерів одягу	323
Стещенко С.В. Регіональні особливості храмових розписів доби модерну на Харківщині	326
Сушко В.А. С.А. Таранушенко як фундатор Музею українського мистецтва в Харкові	328
Терехов М.О. Методика хімічного розшарування різночасового живопису з проміжним шаром ґрунту	331
Тищенко Г.В. Возрождение Святыни	335
Філатова М. І. Колекція європейської політичної карикатури з фондів Харківського художнього музею: історія побутування, виставкові проекти та значення політичної карикатури у сучасному світі	337
Хабарова І.М., Лагода О.М. Інновації як показник дизайну в життєдіяльності людини ХХІ ст.	339
Хлестова А.В. Виставковий простір сучасного Львова.	342
Хоменко К.О. Витоки портретного мистецтва Слобожанщини в аспекті творчості художників-іконописців	344
Цяо Шубей. Тенденції в проектуванні дитячого игрового пространства в Китає	349
Чуйко О.Д. Культуротворча роль торговельно-економічних зв'язків Галицько-Волинської Русі зі Сходом.	350
Шипова М., Бокарева Ю.С., Дейнеко Ж.В. Шрифтовой дизайн в современном плакате	353
Шуліка В.В. Ікони Св. Миколая в іконостасах Слобожанщини ХVІІ століття	355
Щербина Е.Б. На шляху трансформації	359
Щигольєв В.С. Мультимедійні технології, комп'ютерна віртуальна та доповнена реальність	360

Збірник матеріалів

Міжнародних науково-методичних конференцій «Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи» та «Актуальні питання мистецтвознавства: виклики ХХІ століття»

м. Харків, 9-12 жовтня 2017 року

Свідоцтво про внесення до держ. реєстру суб'єкта видав. справи ДК №860 від 20.03.2002р.

Оригінал-макет підготовлено в редакційно-видавничому відділі ХДАДМ
Комп'ютерна верстка: Мастерова Ю.Р.
Редактор: Кригіна О.

Підп. до друку 28.10.2017. Формат 60x80 1/16.
Папір: друк. Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 23.00.
Тираж 200 прим.

ХДАДМ, Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Україна, 61002, Харків-2, вул. Мистецтв, 8.